

WNP
UKSW

Wydział Nauk Pedagogicznych
UNIwersYTET KARDYNAŁA
STEFANA WYSZYŃSKIEGO
W WARSZAWIE

PROGRAM PRAKTYK

WYDZIAŁU NAUK PEDAGOGICZNYCH

w roku akademickim 2023/2024

Kierunek PEDAGOGIKA SPECJALNA

I POSTANOWIENIA OGÓLNE

ZASADY ORGANIZACJI PRAKTYK

1. Studenci Wydziału Nauk Pedagogicznych Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie na kierunku Pedagogika specjalna są zobowiązani do odbycia zawodowych praktyk studenckich w wymiarze zgodnym z programem studiów i uzyskania ich zaliczenia. Czas trwania praktyk określa program studiów.
2. Prace związane z procesem praktyk studenckich na danym kierunku koordynują pełnomocnicy dziekana ds. praktyk studenckich, związani z poszczególnymi modułami kształcenia, zwani dalej pełnomocnikami dziekana ds. praktyk. Zakres obowiązków pełnomocników dziekana ds. praktyk określa Regulamin praktyk studenckich w Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie.
3. Zaliczenie wymaganych praktyk stanowi warunek zaliczenia roku akademickiego. W przypadku niezaliczenia praktyk w pierwszym terminie, student otrzymuje ocenę niedostateczną i może zaliczyć praktykę w drugim terminie.
4. Zasady kierowania na praktyki określa Regulamin praktyk studenckich w UKSW (Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Nr 48/2023 Rektora UKSW z dnia 20 września 2023 r., Załącznik do Zarządzenia Nr 8/2022 Rektora UKSW z dnia 21 lutego 2022 r.; <https://bk.uksw.edu.pl/praktyki/regulamin/>).
5. W przypadku uczestnictwa Wydziału w projektach, obejmujących również organizację praktyk zawodowych, Dziekan WNP podejmuje decyzję o modyfikacji struktury programu praktyk, zgodnie z wymaganiami projektu. Wymagania te muszą jednak być zgodne z obowiązującymi przepisami i standardami kształcenia na kierunku Pedagogika specjalna, a w szczególności standardami kształcenia nauczycieli.

SPOSÓB REALIZACJI PRAKTYK I ZADANIA STUDENTA

1. W celu odbycia praktyki student zobowiązany jest do:
 - 1) zapoznania się z:
 - a) załącznikami do programu studiów określającymi szczegółowe wytyczne dotyczące praktyk dla kierunku – programem praktyk,
 - b) obowiązującymi zarządzeniami dziekana dotyczącymi praktyk,
 - c) innymi aktami prawa wewnętrznego Uniwersytetu dotyczącymi praktyk;
 - 2) wyboru miejsca praktyki w porozumieniu z pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk oraz instytucją przyjmującą, z którą uzgadnia szczegóły dotyczące przyjęcia na praktykę, w szczególności termin i zakres obowiązków w oparciu o program praktyk, profil działalności instytucji i własne zainteresowania zawodowe;
 - 3) zastosowania się do wymagań instytucji przyjmującej na praktykę oraz wytycznych wydziałowych określonych zarządzeniem Dziekana dotyczących ewentualnego posiadania na czas trwania praktyki:
 - a) ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków (NNW),
 - 4) pobrania ze strony internetowej Wydziału Nauk Pedagogicznych z zakładki „Praktyki” wzorów dokumentów kierujących na praktykę i po ich uzupełnieniu, przełożenia ich pełnomocnikowi dziekana ds. praktyk, celem ich zaparafowania, dostarczenia dokumentów kierujących na praktykę do instytucji przed rozpoczęciem praktyki. Dokumentami kierującymi na praktykę są: formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki, skierowanie na praktykę i porozumienie indywidualne.
2. Student odbywa praktykę w wymiarze godzinowym określonym przez program praktyk dostępny na stronie Wydziału Nauk Pedagogicznych.
3. Studenci mogą zaliczyć praktykę również na tzw. „innych zasadach”, jeśli:
 - zrealizowali praktykę w ramach studiów na innej Uczelni;
 - uczestniczyli w programie Erasmus;
 - wykonują czynności w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu i jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych dla praktyki. Okres od momentu ukończenia czynności zawodowych, o które student wnioskuje (Wniosek studenta o zaliczenie czynności zawodowych na poczet praktyk), aby zostały mu zaliczone na poczet praktyk do momentu zaliczenia tych praktyk wynosi dla studiów magisterskich maksymalnie 5 lat. Studenci mogą uzyskać zaliczenie pod warunkiem, że praktyka ta

spełnia wymagania programu i gwarantuje uzyskanie odpowiednich umiejętności praktycznych. O możliwości zaliczenia praktyki w tej formie decyduje pełnomocnik dziekana ds. praktyk, o ile student osiągnął zakładane efekty uczenia się.

4. Nadzór nad wykonaniem przydzielonych studentowi zadań w placówce należy do opiekuna praktyk, wyznaczonego przez dyrektora placówki. Na początku, w oparciu o program, ustala on wspólnie ze studentem szczegółowy program praktyki, wyznaczając mu konkretne zadania na każdy dzień pobytu w placówce lub dzień realizacji praktyki w formie zdalnej. Należy przy tym uwzględnić specyfikę danej placówki oraz sugestie praktykanta, wynikające z jego osobistych zainteresowań.
5. Po zakończeniu praktyki, opiekun praktyki przedstawia swoją ocenę jej przebiegu oraz dokonuje charakterystyki postawy studenta, wypełniając odpowiednią dokumentację.
6. Ponadto, student podlega opiece wydziałowego pełnomocnika dziekana ds. praktyk, który na podstawie opinii oraz osobiście przeprowadzonej rozmowy ze studentem dokonuje zaliczenia praktyki w systemie USOSWeb. Pełnomocnik dziekana ds. praktyk decyduje też o wszystkich sprawach związanych z przygotowaniem i przebiegiem praktyki.
7. Warunkiem zaliczenia praktyki jest wykonanie wszystkich zadań ujętych w Programie praktyk WNP UKSW – kierunek Pedagogika specjalna.

DOKUMENTACJA PRAKTYK

1. Dokumentami kierującymi na praktykę, wydawanymi na wniosek instytucji przyjmującej na praktykę są: formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki, skierowanie na praktykę i porozumienie indywidualne. Przed rozpoczęciem praktyki student uzgadnia z wydziałowym pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk placówkę/placówki, w której będzie realizowana praktyka w oparciu o formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki. Podpis pełnomocnika dziekana ds. praktyk jest równoznaczny z wyrażeniem zgody na realizację praktyki we wskazanej placówce.
2. Dokumenty kierujące, które student sam pobiera i uzupełnia danymi, znajdują się na stronie Wydziału Nauk Pedagogicznych w zakładce dotyczącej praktyk. Po ich uzupełnieniu, student dostarcza dokumenty kierujące na praktykę do instytucji, w której będzie realizowana praktyka, przed jej rozpoczęciem.
3. Skierowanie wydawane jest w jednym egzemplarzu.

4. Porozumienie indywidualne wydawane jest w trzech egzemplarzach – po jednym dla instytucji, uniwersytetu oraz studenta.
5. Dokumentami służącymi do rozliczenia praktyki są:
 - 1) karta praktykanta UKSW;
 - 2) sprawozdanie z przebiegu praktyki (wpisy obejmują: krótki opis instytucji i jednostki organizacyjnej, w której odbyła się praktyka, przebieg praktyki – dziennik praktyk: opis wykonywanych zadań, powierzonych obowiązków, podsumowanie praktyki – powinno przedstawiać uwagi, obserwacje i wnioski praktykanta dotyczące wykonywanej pracy). W opisie przebiegu praktyki – dzienniku praktyk powinny znaleźć się zapisy takie, jak w dzienniku opiekuna, dodatkowo powinny się znaleźć w nim uwagi studenta, co do realizowanych lub obserwowanych zajęć. Wypełnione sprawozdanie z przebiegu praktyki student przedstawia opiekunowi w instytucji, w której wykonuje praktykę, celem potwierdzenia wykonania zadań, sporządzenia opinii i wystawienia oceny. Sprawozdanie powinno być też potwierdzone podpisem opiekuna praktyki i ogólną pieczęcią instytucji;
 - 3) wniosek studenta o zaliczenie czynności zawodowych na poczet praktyki wraz z dokumentami potwierdzającymi czynności obowiązujące zatrudnionego studenta (jeśli taka sytuacja dotyczy studenta);
 - 4) dodatkowe dokumenty wskazane w załącznikach do programu studiów związane ze specyfiką kierunku i modułu kształcenia - np. protokoły lub raporty z obserwacji, wywiadów, rozpoznania sytuacji, warunków i głównych kierunków pracy badanej instytucji, jak również charakterystyka jej podopiecznych; arkusze obserwowanych zajęć, konspekty/scenariusze prowadzonych zajęć (tematyka i przebieg zajęć łącznie z uwagami, które potwierdzać powinny zrozumienie przez studenta istoty obserwowanych zjawisk i realizowanych zadań); arkusze obserwacji i scenariusze zajęć, studia przypadków, charakterystyki grup/zespołów klasowych winny być przygotowane zgodnie z załącznikami przygotowanymi dla poszczególnych modułów kształcenia, które student pobiera ze strony internetowej Wydziału Nauk Pedagogicznych z zakładki dotyczącej praktyk.
6. Dokumenty potwierdzające odbycie praktyki, które student dołącza do karty praktykanta – w przypadku zaliczenia praktyki na tzw. „innych zasadach” – w ramach studiów na innej Uczelni/innym kierunku, bądź w ramach uczestnictwa w programie Erasmus obejmują także zaświadczenie, które powinno zawierać: dane studenta, nazwę i adres instytucji, datę odbycia praktyki, liczbę godzin, wykonywane obowiązki. Dokument poświadczający odbytą

praktykę powinien być opatrzony podpisem osoby kompetentnej oraz ogólną pieczęcią instytucji. Decyzję o zaliczeniu praktyki na podstawie studiów na innej Uczelni/innym kierunku, w ramach uczestnictwa w programie Erasmus podejmuje wydziałowy pełnomocnik dziekana ds. praktyk.

7. Zaliczenie wykonywanych czynności zawodowych w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk, jeżeli umożliwiły one uzyskanie efektów uczenia się określonych dla praktyki, odbywa się na wniosek studenta (Wniosek o zaliczenie czynności zawodowych na poczet praktyk). Do wniosku należy dołączyć umowę i zakres obowiązków. Decyzję o zaliczeniu praktyki na podstawie wykonywanych czynności zawodowych w ramach zatrudnienia, stażu lub wolontariatu na poczet praktyk podejmuje wydziałowy pełnomocnik dziekana ds. praktyk.

WARUNKI ZALICZENIA PRAKTYKI PRZEZ PEŁNOMOCNIKA DZIEKANA DS. PRAKTYK

1. Student zobowiązany jest do dostarczenia dokumentacji rozliczającej praktyki do pełnomocnika dziekana ds. praktyk niezwłocznie po zakończeniu praktyki.
2. Warunkiem zaliczenia praktyki jest przedłożenie pełnomocnikowi dziekana ds. praktyk kompletu dokumentów, tj. karty praktykanta UKSW; sprawozdania z przebiegu praktyki; dodatkowych dokumentów wskazanych w programie praktyk dla kierunku oraz dla modułu kształcenia.
3. Dokumentacja potwierdzająca odbycie i rozliczenie praktyk przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk jest składana do dziekanatu przez studenta i włączana do teczki osobowej studenta. Stanowi ona podstawę do uzupełnienia przez dziekanat w suplemencie do dyplomu informacji o miejscu i terminie odbycia praktyk.
4. Pełnomocnik zalicza praktykę, gdy student:
 - 1) wywiązał się z zadań określonych w programie praktyk;
 - 2) zrealizował założone efekty uczenia ujęte w karcie praktykanta;
 - 3) przedłożył stosowną dokumentację.
5. Zaliczenie praktyki jest poprzedzone rozmową pełnomocnika dziekana ds. praktyk ze studentem.
6. Za zaliczoną praktykę studentowi jest wystawiana przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk ocena oraz przyznawane są punkty ECTS, w liczbie określonej w programie

studiów. Ocena wystawiana jest w ciągu 14 dni od dostarczenia pełnomocnikowi kompletu dokumentów.

7. W przypadku nieosiągnięcia przez studenta założonych efektów uczenia się, praktyka nie jest zaliczona i student otrzymuje ocenę negatywną, a dokumentacja z praktyk zostaje przekazana przez pełnomocnika dziekana ds. praktyk do dziekanatu, doteczki osobowej studenta.
8. Brak zaliczenia praktyki jest jednoznaczny z koniecznością jej powtórzenia. Za powtarzanie praktyki student nie ponosi opłaty.

PRAWA I OBOWIĄZKI STUDENTA W ZWIĄZKU Z ODBYWANIEM PRAKTYK

1. W związku z odbywaniem praktyk studenci mają w szczególności prawo do:
 - 1) pomocy ze strony pełnomocnika dziekana ds. praktyk w zakresie dotyczącym odbywania praktyk,
 - 2) pełnego realizowania programu praktyk w ustalonej instytucji w warunkach odpowiadających wymogom bezpieczeństwa i higieny pracy.
2. W związku z odbywaniem praktyk studenci są zobowiązani w szczególności do:
 - 1) zapoznania się z:
 - a) regulaminem praktyk studenckich w UKSW,
 - b) załącznikami do programu studiów dla kierunku w zakresie praktyk – programem praktyk,
 - c) decyzjami dotyczącymi praktyk zawartymi w zarządzeniu dziekana;
 - 2) zastosowania się do wymagań instytucji przyjmującej na praktykę oraz do wymogów zawartych w załącznikach do programu studiów związanych ze specyfiką kierunku lub w zarządzeniu dziekana, posiadania na czas trwania praktyki ubezpieczenia (NNW);
 - 3) sumiennego realizowania programu praktyki, respektowania zasad obowiązujących w instytucji, jak również przestrzegania dyscypliny pracy oraz regulaminu pracy;
 - 4) systematycznego i rzetelnego uzupełnienia dokumentów związanych z praktyką potwierdzonych czytelną pieczęcią instytucji i podpisem opiekuna praktyk;
 - 5) godnego reprezentowania Uniwersytetu w instytucji;
 - 6) terminowego rozliczenia się z praktyk u pełnomocnika dziekana ds. praktyk;
 - 7) informowania pełnomocnika o wszelkich odstępstwach i nieprawidłowościach w procesie realizacji praktyk.

II SZCZEGÓŁOWY PROGRAM PRAKTYK ZAWODOWYCH

OGÓLNE I SZCZEGÓŁOWE CELE PRAKTYK

1. Praktyki zawodowe stanowią integralną część procesu kształcenia studentów na kierunku Pedagogika specjalna.
2. Celem praktyk zawodowych jest:
 - a) zapoznanie studenta z organizacją pracy przedszkola, szkoły, placówki systemu oświaty, kształcącymi dzieci/uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z warsztatem pracy nauczyciela, pedagoga specjalnego, formami i metodami nauczania i wychowania;
 - b) umożliwienie studentowi kształtowania i rozwoju umiejętności dydaktyczno-wychowawczych i terapeutycznych w bezpośrednim kontakcie z dziećmi/uczniami/osobami dorosłymi, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - c) weryfikacja przez studenta własnych predyspozycji do wykonywania zawodu pedagoga specjalnego.
3. Praktyki stanowią również okazję do bezpośredniego kontaktu z potencjalnym pracodawcą – zapoznania się z wewnętrzną pragmatyką funkcjonowania miejsca odbywania praktyk we wszystkich jej wymiarach.
4. Student kierunku Pedagogika specjalna powinien w toku odbywanych praktyk zdobyć wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne zgodne z opisem efektów uczenia się. Praktyki mają przygotować studenta szczególnie do: uczestnictwa w życiu publicznym, przyjmowania różnych ról i pracy w grupie, organizowania pracy w sposób umożliwiający realizację zleconych zadań, zachowania w sposób profesjonalny i etyczny w pracy.
5. W toku odbywania praktyk student powinien zweryfikować swoją wiedzę i umiejętności uzyskane w procesie kształcenia przez uczestnictwo w realizacji zadań jednostki przyjmującej praktykanta.
6. Program praktyki uzupełnia kształcenie studentów w zakresie zdobywanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, szczególnie:
 - przygotowania przyszłych pedagogów specjalnych do pracy opiekuńczo-wychowawczej, dydaktycznej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej;

- krytycznej oceny wiedzy, umiejętności i postaw nabytych w trakcie studiów, poprzez twórczą konfrontację z empiryczną rzeczywistością – ugruntowanie wiedzy i posiadanych sprawności lub ich weryfikacja;
- nabycia umiejętności trafnego łączenia wiedzy naukowej z praktyką wychowania, kształcenia, opieki, diagnostyki, terapii pedagogicznej, edukacji i rehabilitacji osób o specjalnych potrzebach edukacyjnych i rozwojowych;
- pogłębiania znajomości metod i form nauczania, wychowania i wsparcia oraz ich praktycznego wykorzystania w ramach profilu kształcenia zawodowego;
- wyrobienia podstawowych nawyków i kompetencji zawodowych – wchodzenie praktykanta w role wychowawcy, opiekuna, nauczyciela, pedagoga specjalnego;
- koncentrowania się na czynnym i twórczym uczestnictwie w toku wielorakich i różnorodnych form zajęć pedagogicznych (na ich planowaniu, przygotowaniu i prowadzeniu) – zgodnym z wytycznymi danej placówki i zweryfikowanym przez teoretyczne przygotowanie zawodowe oraz potrzeby wynikające z problematyki własnej pracy dyplomowej;
- kształtowania wiedzy w obrębie pedeutologii i deontologii pedagogicznej: rozpoznawania i rozwijania pozytywnych przekonań studentów dotyczących własnych kompetencji zawodowych i osobowościowych w pracy pedagogicznej, umacniania przekonania o trafności wyboru zawodu;
- wykorzystania praktyk pedagogicznych jako formuły umożliwiającej przeprowadzenie badań i analiz związanych z tematami prac dyplomowych: praktyczne poznanie zasad i sposobów prowadzenia badań pedagogicznych, gromadzenie materiałów empirycznych uzyskanych w toku prowadzenia własnych prac badawczych;
- rozpoznania ogólnych zasad organizacji i kierowania pracą dydaktyczno-wychowawczą i terapeutyczną;
- poznania celów, funkcji, struktury, zasad działania i istoty organizacji placówki i jej środowiska;
- poznania zakresu zadań i obowiązków pracowników placówki (zwłaszcza na stanowisku wychowawcy, nauczyciela, opiekuna, pedagoga specjalnego);
- dogłębnego znawstwa i rozumienia sytuacji i procesów dydaktyczno-wychowawczych instytucji;
- rozwijania umiejętności efektywnej komunikacji interpersonalnej z podopiecznymi i autoprezentacji, jak również prawidłowego diagnozowania i konstruktywnego rozwiązywania problemów i konfliktów wychowawczych;

- inspirowania podopiecznych do osobistej aktywności i wysiłku;
- promowania form współpracy, wsparcia i opieki w pracy pedagogicznej z jednostkami i grupami środowiskowymi na terenie placówki integracyjnej i poza nią.

TERMINY ODBYWANIA PRAKTYK ORAZ CZAS ICH TRWANIA

W ramach realizacji praktyk student zobowiązany jest do odbycia następujących rodzajów praktyk:

- I. **PRAKTYKA OBSERWACYJNA** w placówkach przedszkolnych, szkolnych, lub innych placówkach systemu oświaty) w wymiarze **30 godzin**, realizowana po 1 roku studiów (w trakcie 3 i 4 semestru studiów). Praktyka ma charakter obserwacyjny.

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

Celem praktyki jest:

- zapoznanie ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której praktyka jest odbywana; w szczególności poznanie: zadań opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pracy, zakresu zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji;
- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
- zaobserwowanie funkcjonowania dziecka lub ucznia i nauczyciela w życiu przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty;
- dokonanie analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych;
- rozwijanie gotowości do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych i nauczycielami w celu poszerzania swojej wiedzy.

- II. **PRAKTYKA KIERUNKOWA** w placówkach wychowania i kształcenia (ogólnodostępnych, integracyjnych i specjalnych), w których uczą się uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE), w wymiarze **60 godzin**, realizowana po 2 roku (w trakcie 5 i 6 semestru studiów). Praktyka ma charakter asystencki.

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

Celem praktyki jest:

- zapoznanie ze specyfiką funkcjonowania przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w których jest odbywana praktyka, w szczególności poznanie: zadań opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pracy, zakresu zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji;
- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
- zaobserwowanie funkcjonowania dziecka lub ucznia oraz nauczyciela lub terapeuty w życiu przedszkola lub szkoły;
- dokonanie analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych;
- rozwijanie gotowości do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami i terapeutami w celu poszerzania swojej wiedzy.

60 godzin praktyki kierunkowej student odbywa w następujący sposób:

- 20 godzin w ogólnodostępnych placówkach wychowania i kształcenia, w których uczą się uczniowie ze SPE:
 - 5 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, organizacją, prowadzoną dokumentacją),
 - 15 godzin (charakter asystencki);
- 20 godzin w integracyjnych placówkach wychowania i kształcenia:
 - 5 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, organizacją, prowadzoną dokumentacją),
 - 15 godzin (charakter asystencki);
- 20 godzin w specjalnych placówkach wychowania i kształcenia:
 - 5 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, organizacją, prowadzoną dokumentacją),
 - 15 godzin (charakter asystencki).

III. PRAKTYKA WŁĄCZAJĄCA w placówkach ogólnodostępnych, pracujących zgodnie z modelem edukacji włączającej, integracyjnych/lub z oddziałami integracyjnymi –

w przedszkolu, szkole podstawowej lub ponadpodstawowej, w wymiarze **120 godzin**, realizowana po 3 roku (w trakcie 7 i 8 semestru studiów). Praktyka ma charakter asystencko-pedagogiczny. Co najmniej 60% łącznego wymiaru godzin musi być zrealizowane jako praktyka asystencka, w której przewidziano również samodzielne prowadzenie zajęć.

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

Celem praktyki jest:

- zapoznanie ze specyfiką przedszkola, szkoły lub placówki systemu oświaty, w której jest realizowana praktyka, w szczególności poznanie: działań edukacyjnych, terapeutycznych i opiekuńczo-wychowawczych, organizacji pracy, zakresu zadań pracowników, uczestników procesów pedagogicznych oraz rodzaju prowadzonej dokumentacji;
- zapoznanie ze specyfiką edukacji włączającej dzieci i uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym szczególnie – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej;
- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
- zaobserwowanie funkcjonowania dziecka lub ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz nauczyciela lub terapeuty w przedszkolu, szkole lub placówce systemu oświaty;
- dokonanie analizy i interpretacji zaobserwowanych lub doświadczonych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych;
- rozwijanie gotowości do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami i terapeutami w celu poszerzania swojej wiedzy;
- konfrontowanie nabywanej wiedzy psychologiczno-pedagogicznej z rzeczywistością pedagogiczną oraz kształtowanie postaw i cech osobowych niezbędnych w pracy pedagoga specjalnego;
- weryfikacja zainteresowań pedagogiczno-terapeutycznych i motywacji do pracy z osobami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

120 godzin praktyki włączającej student odbywa w następujący sposób:

- w przedszkolu ogólnodostępnym, pracującym według modelu edukacji włączającej, albo integracyjnym/lub z oddziałami integracyjnymi (40 godzin):

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
 - 30 godzin (współprowadzenie zajęć (charakter asystencki)) i samodzielne prowadzenie zajęć) – w tym: **20 godzin z uczniami z niepełnosprawnością/ niedostosowaniem społecznym – właściwymi dla studiowanego modułu kształcenia – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej;**
- w szkole podstawowej lub ponadpodstawowej ogólnodostępnej, pracującej według modelu edukacji włączającej, albo integracyjnej/lub z oddziałami integracyjnymi (80 godzin):
- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
 - 70 godzin (współprowadzenie zajęć (charakter asystencki)) i samodzielne prowadzenie zajęć) – w tym: **50 godzin z uczniami z niepełnosprawnością/ niedostosowaniem społecznym – właściwymi dla studiowanego modułu kształcenia – zgodnie z wybranym zakresem pedagogiki specjalnej.**

IV. PRAKTYKA W ZAKRESIE MODUŁU KSZTAŁCENIA realizowana od 3 roku (w trakcie 5, 6, 7, 8, 9 i 10 semestru, na 3, 4 i 5 roku).

Celem praktyki w obrębie danego modułu kształcenia jest nabycie umiejętności prowadzenia zajęć dla niego właściwych. Co najmniej 60% łącznego wymiaru godzin musi być zrealizowane jako praktyka asystencka, w której przewidziano również samodzielne prowadzenie zajęć.

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

**MODUŁ KSZTAŁCENIA TYFLOPEDAGOGIKA Z REHABILITACJĄ WZROKU,
ORIENTACJĄ PRZESTRZENNĄ I WSPARCIEM TECHNOLOGICZNYM**

Celem praktyki jest:

- zapoznanie z zadaniami charakterystycznymi dla szkoły lub placówki oświatowej oraz środowiskiem, w jakim one działają; poznanie organizacji, statutu i planu pracy szkoły oraz programu wychowawczo-profilaktycznego;

- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu i uczniom w szkole lub placówce systemu oświaty i poza nimi;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji pracy nauczycieli, ich interakcji z uczniami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych przez nauczycieli;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
- nabycie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
- dokonanie analizy, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczonych w czasie praktyk zawodowych;
- zdobycie umiejętności skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.

1. Praktyka tyflopedagogiczna obserwacyjna (30 godzin), realizowana na 3 roku (w trakcie 5, 6 semestru, z możliwością realizacji jako praktyka ciągła pobytowa we wrześniu).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- internat dla dzieci z dysfunkcją wzroku:
 - 10 godzin praktyki (obserwacja zajęć opiekuńczo-wychowawczych w internacie),
- ośrodek szkolno-wychowawczy dla dzieci z dysfunkcją wzroku:
 - 20 godzin praktyki (obserwacja zajęć w przedszkolu specjalnym, w edukacji wczesnoszkolnej, szkole podstawowej, obserwacja zajęć indywidualnych).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

2. Praktyka tyflopedagogiczna asystencka (50 godzin), realizowana na 4 roku (w trakcie 7, 8 semestru, z możliwością realizacji jako praktyka ciągła pobytowa we wrześniu).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- placówka oświatowa dla uczniów z niepełnosprawnością narządu wzroku (50 godzin), w tym:
 - 5 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją)
 - 45 godzin (współprowadzenie zajęć oraz samodzielne prowadzenie zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

3. Praktyka w zakresie rehabilitacji wzroku (50 godzin), realizowana w trakcie 8-9 semestru (z możliwością realizacji jako praktyka ciągła pobytowa wakacyjna, lub jako praktyka ciągła pobytowa we wrześniu).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- placówki lecznicze, rehabilitacyjne, oświatowe, w których prowadzone są zajęcia z zakresu rehabilitacji wzroku: placówki rehabilitacyjne PZN, turnusy rehabilitacyjne PZN, poradnie, np. psychologiczno-pedagogiczne, przychodnie lecznicze i rehabilitacyjne, szpitale, placówki optometryczne i optyczne, ośrodki/zespoły wczesnej interwencji, przedszkola i szkoły (ogólnodostępne, integracyjne/lub z oddziałami integracyjnymi, specjalne – dla uczniów z niepełnosprawnością wzroku), po uzgodnieniu z wydziałowym pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk.
 - 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją)
 - 40 godzin (współprowadzenie zajęć oraz samodzielne prowadzenie zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

4. Praktyka w zakresie orientacji przestrzennej (50 godzin), realizowana w trakcie 9 i 10 semestru (z możliwością realizacji jako praktyka ciągła pobytowa wakacyjna, lub jako praktyka ciągła pobytowa we wrześniu).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- placówki lecznicze, rehabilitacyjne, oświatowe, w których prowadzone są zajęcia z zakresu orientacji przestrzennej – placówki rehabilitacyjne PZN, turnusy rehabilitacyjne PZN, poradnie, np. psychologiczno-pedagogiczne, przychodnie lecznicze i rehabilitacyjne, szpitale, placówki optometryczne i optyczne, ośrodki/zespoły wczesnej interwencji, przedszkola i szkoły (ogólnodostępne, integracyjne/ lub z oddziałami integracyjnymi, specjalne – dla uczniów z niepełnosprawnością wzroku, po uzgodnieniu z wydziałowym pełnomocnikiem dziekana ds. praktyk.
 - 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją)
 - 40 godzin (współprowadzenie zajęć oraz samodzielne prowadzenie zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

MODUŁ KSZTAŁCENIA PEDAGOGIKA RESOCJALIZACYJNA Z EDUKACJĄ WŁĄCZAJĄCĄ I MIĘDZYKULTUROWĄ

Celem praktyki jest:

- zapoznanie z zadaniami charakterystycznymi dla szkoły, placówki oświatowej lub resocjalizacyjnej oraz środowiskiem, w jakim one działają; poznanie organizacji, statutu i planu pracy szkoły oraz programu wychowawczo-profilaktycznego;
- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa uczniom, wychowankom w szkole, placówce oświatowej lub placówce resocjalizacyjnej i poza nimi;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji pracy nauczycieli, lub terapeutów, ich interakcji z uczniami lub wychowankami oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, wychowawcze, opiekuńcze lub resocjalizacyjne;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych i dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli lub specjalistów;
- nabycie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;

- dokonanie, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, analizy sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczonych w czasie praktyk zawodowych;
- przygotowanie studenta do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzania swojej wiedzy.

Student zobowiązany jest do realizacji następujących rodzajów praktyk:

1. Praktyka w instytucjach resocjalizacyjnych dla dorosłych (40 godzin) jest realizowana po 8 semestrze (możliwość realizowania praktyk w wakacje) i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
- 30 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 20 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce oraz 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- zakłady karne,
- areszty śledcze,
- zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonujące orzeczenia w sprawach karnych,
- ośrodki i poradnie leczenia uzależnień dorosłych,
- domy samotnej matki,
- fundacje i stowarzyszenia, w których realizowane są w sposób profesjonalny wszelkiego rodzaju inicjatywy o charakterze resocjalizacyjnym wobec osób dorosłych.

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

2. Praktyka w instytucjach resocjalizacyjnych dla nieletnich – środowisko zamknięte (40 godzin) – jest realizowana w trakcie 9 lub 10 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją)
- 30 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 20 godzin współprowadzenie zajęć z opiekunem praktyk w placówce oraz 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- zakłady poprawcze,

- schroniska dla nieletnich,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne,
- policyjne izby dziecka,
- placówki interwencyjne (pogotowie opiekuńcze),
- fundacje, stowarzyszenia organizacje i instytucje, w których realizowane są w sposób profesjonalny wszelkiego rodzaju inicjatywy o charakterze resocjalizacyjnym wobec nieletnich (w środowisku zamkniętym).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

3. Praktyka w instytucjach resocjalizacyjnych dla nieletnich – środowisko otwarte i instytucje zajmujące się działalnością profilaktyczną (40 godzin) – jest realizowana w trakcie 9 lub 10 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją)
- 30 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 20 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce oraz 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Instytucje, w których możliwe jest realizowanie praktyki:

- zespoły kuratorskiej służby sądowej wykonujące orzeczenia w sprawach rodzinnych i nieletnich,
- domy dziecka,
- placówki wsparcia dziennego prowadzone w formie specjalistycznej lub pracy podwórkowej (w tym świetlice środowiskowe i socjoterapeutyczne, ogniska, oratoria itp.),
- ośrodki i poradnie leczenia uzależnień nieletnich,
- Ochotnicze Hufce Pracy,
- fundacje, stowarzyszenia organizacje i instytucje, w których realizowane są w sposób profesjonalny wszelkiego rodzaju inicjatywy o charakterze resocjalizacyjnym i profilaktycznym wobec nieletnich (w środowisku otwartym).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

MODUŁ KSZTAŁCENIA EDUKACJA I REHABILITACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ Z AKTYWNOŚCIĄ ARTYSTYCZNĄ

Celem praktyki jest:

- zapoznanie z zadaniami charakterystycznymi dla przedszkola specjalnego, szkoły specjalnej, specjalnej placówki oświatowej oraz środowiskiem, w jakim one działają; poznanie organizacji, statutu i planu pracy przedszkola specjalnego, szkoły specjalnej, specjalnej placówki oświatowej oraz programu wychowawczo-profilaktycznego, edukacyjno-terapeutycznego;
- poznanie zasad zapewniania bezpieczeństwa dzieciom w przedszkolu specjalnym, uczniom w szkole specjalnej, wychowankom w specjalnej placówce oświatowej i poza nimi;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji pracy nauczycieli lub terapeutów/rehabilitantów, ich interakcji z uczniami z niepełnosprawnością intelektualną lub wychowankami z niepełnosprawnością intelektualną oraz sposobu, w jaki planują i przeprowadzają zajęcia dydaktyczne, terapeutyczne/rehabilitacyjne, wychowawcze lub opiekuńcze;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z obserwacji sposobu integracji działań opiekuńczo-wychowawczych, dydaktycznych i terapeutycznych/rehabilitacyjnych prowadzonych przez nauczycieli lub specjalistów;
- nabycie umiejętności wyciągania wniosków z bezpośredniej obserwacji pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych nauczycieli, w tym podczas dyżurów na przerwach międzylekcyjnych i zorganizowanych wyjść grup uczniowskich;
- nabycie umiejętności planowania i prowadzenia zajęć pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych;
- dokonanie, przy pomocy opiekuna praktyk zawodowych oraz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia w zakresie przygotowania psychologiczno-pedagogicznego, analizy sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczonych w czasie praktyk zawodowych;
- przygotowanie studenta do skutecznego współdziałania z opiekunem praktyk zawodowych oraz z nauczycielami, w celu poszerzenia swojej wiedzy.

Student zobowiązany jest do realizacji następujących rodzajów praktyk:

1. Praktyka w przedszkolu specjalnym dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną

- (30 godzin) jest realizowana na 4 roku, w trakcie 8 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
- 20 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 10 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce i 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

2. Praktyka w szkole podstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym – I lub II etap edukacyjny lub praktyka w szkole ponadpodstawowej specjalnej dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym – III etap edukacyjny (szkoły specjalne przysposabiające do pracy) – (30 godzin) jest realizowana na 4 roku, w trakcie 8 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
- 20 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 10 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce i 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

3. Praktyka w placówce rewalidacyjno-wychowawczej (ośrodka/oddziale rewalidacyjno-wychowawczym) dla osób z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim – (30 godzin) jest realizowana na 5 roku, w trakcie 9 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
- 20 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 10 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce i 10 godzin samodzielnego prowadzenia zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).

4. Praktyka w Warsztatach Terapii Zajęciowej lub Środowiskowym Domu Samopomocy lub Domu Pomocy Społecznej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną – (30 godzin) jest realizowana na 5 roku, w trakcie 10 semestru i obejmuje:

- 10 godzin (charakter obserwacyjny: zapoznanie się z placówką, sposobem jej funkcjonowania, prowadzoną dokumentacją);
- 20 godzin (charakter asystencko-pedagogiczny: 10 godzin współprowadzenia zajęć z opiekunem praktyk w placówce i 10 godzin samodzielneho prowadzenia zajęć).

Przed rozpoczęciem praktyki student jest zobowiązany do uzyskania zgody pełnomocnika dziekana ds. praktyk na realizację praktyki w wybranej placówce (Formularz zatwierdzenia miejsca odbywania praktyki).